

774.

SPRAWOZDANIE DYREKTORA
prywatnej średniej szkoły żeńskiej

z programem gimnazyalnym

W KRAKOWIE

za rok szkolny 1896/7.

Nakładem Towarzystwa szkoły gimnazyalnej żeńskiej w Krakowie.

W KRAKOWIE,
CZCIONKAMI DRUKARNI ZWIĄZKOWEJ,
pod zarządem A. Szyjewskiego.

1897.

I.

Kronika szkoły.

Dzień 4 września 1896 r. będzie pamiętny w dziejach szkolnictwa żeńskiego nie tylko w Galicyi, ale na całym obszarze ziem polskich. W tym bowiem dniu otwarto w Krakowie pierwszą średnią szkołę żeńską z programem gimnazyów męskich. Pozwolenie na założenie tej szkoły otrzymali od W. Rady szkolnej krajowej reskryptem z dnia 26 kwietnia 1896 r. do l. 7051 profesorowie uniwersytetu krakowskiego Dr. Napoleon Cybulski i Dr. Odo Bujwid, oraz radca szkolny Bronisław Trzaskowski. Równocześnie zostało założone w Krakowie Towarzystwo szkoły gimnazyalnej żeńskiej, którego zadaniem jest utrzymanie tej szkoły, a w miarę środków zakładanie podobnych szkół i w innych miastach Galicyi. Statut tego Towarzystwa zatwierdziło W. Namiestnictwo reskryptem z dnia 5 czerwca 1896 r. do l. 43394.

Uroczystość otwarcia tej nowej szkoły rozpoczęła się starym ojców zwyczajem nabożeństwem i poświęceniem lokalu szkolnego. Uczennice, otoczone gronem matek i ojców oraz założycieli i profesorów nowej szkoły, i życzliwe jej osoby zebrały się najpierw w kościele OO. Pijarów, gdzie po odśpiewaniu *Veni creator* odprawił mszę św. na intencję nowej szkoły ks. rektor Chromecki. U wejścia do kościoła ustawione popiersie Stanisława Konarskiego wzbudzało otuchę u tych, którzy wstępowali w progi świątyni. Wszak i on niegdyś podjął śmiałą myśl reformy wychowania młodzieży i on tak, jak dzisiejsi założyciele średniej szkoły żeńskiej, musiał pokonać wiele przeciwności, znosić niesłuszne zarzuty. Ale mimo te wszystkie przeszkody nie dał się sprowadzić z wytkniętej drogi; nie zraziło go to nawet, że do jego zakładu wpisał się tylko

jeden uczeń, i miał odwagę z tym jednym uczniem otworzyć nową szkołę, z której wyszło potem tylu dzielnych obywateli.

Po nabożeństwie uczestnicy uroczystości zebrali się w lokalu szkolnym przy ulicy św. Jana l. 11. Wśród nich byli obecni: p. delegat Laskowski, prezydent miasta p. Friedlein, ks. prałat Dr. Spis, p. dyrektor policji Dr. Korotkiewicz, p. wiceprezydent Dr. Pieniążek, posłowie Dr. Sokołowski i Rotter, dyrektorzy i profesorowie szkół pp.: ks. Dr. Knapiński, Dr. Petelenz, Dr. Bandrowski, Winkowski, ks. Dr. Świdorski, Maciołowski, Pająk i ks. rektor Chromiecki, oraz reprezentanci i reprezentantki intelligencji i dziennikarstwa. Obecne były także panie: Dr. med. Tomaszewicz-Dobrska i Dr. med. Teresa Ciszkiewiczowa z Warszawy i p. Anna Lewicka, redaktorka „Małego światka“ ze Lwowa.

Po dokonaniu poświęcenia nowej szkoły ks. prałat Spis powitał zgromadzonych następującymi słowy:

„Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus! Poświęciłem nowy ten przybytek nauki, a przez to poświęcenie spływa błogosławieństwo Kościoła na ten nowy zakład; a teraz życzę, aby i Boże błogosławieństwo stale i obficie spoczęło na nim i towarzyszyło wszystkim, którzy w nim pracować będą. Błogosławieństwo Boże niechaj sprawi, by w zakładzie tym panowała zawsze nauka prawdziwa, nauka zdrowa, z której Bóg miałby chwałę, kraj pomoc potrzebną mu, a młodzież tu się ucząca prawdziwy pożytek. To życzenie składam wszystkim, których pracą i staraniem powstał ten zakład, wszystkim, którzy mu udzielać będą nauk, a oraz młodzieży, która z bliższych i dalszych stron tu po naukę przybywa — im wszystkim: Szczęść Panie Boże!“

Następnie przemówił prezes Towarzystwa szkoły gimnazjalnej żeńskiej, prof. Dr. Napoleon Cybulski. Podziękowawszy ks. kanonikowi Drowi Spisowi za dopełnienie poświęcenia lokalu szkolnego, określił bliżej znaczenie i zadanie nowej szkoły. Oto treść jego przemówienia: Potrzeba wyższego wykształcenia kobiet coraz więcej uczuwać się daje. Nie wchodząc nawet w roztrząsanie, czy silny w naszych czasach prąd ku uniwersyteckiemu wykształceniu kobiet jest usprawiedliwiony, pozostaje faktem niezbitym, że społeczeństwo i państwo prądowni temu tamy położyć nie są w stanie. Zbawienniej więc będzie, jeżeli ster jego ujmą w swe ręce i koryzstny nadadzą mu kierunek... Szkoły wogóle dzielą się na dwa

typy: wszystkie publiczne żeńskie, które w Austrii istnieją, należą do typu niższego, do szkół ludowych, dających tylko niższe ogólne wykształcenie i zamkniętą w sobie, zaokrągloną sumę wiedzy. Typ drugi, dający wyższe ogólne wykształcenie i przysposabiający umysł teoretycznie do studyów uniwersyteckich, reprezentowany jest w Austrii tylko przez prywatne szkoły gimnazjalne, jakie istnieją dla dziewcząt w Wiedniu, Pradze i Gracu. Do tych będzie należał nasz zakład... Jeżeli kobietom czyniono nieraz zarzut, że z pośród uczęszczających na uniwersytet mało z nich go kończy, to wina tego leży w braku odpowiedniego przygotowania — w braku szkół średnich dla kobiet, a Kraków chce im dać początek w kraju naszym. Kobiety polskie nie będą tedy potrzebowały udawać się za granicę, by się przysposobić do składania egzaminów dojrzałości, dozwolonych przez ministerstwo oświaty. W domu pod okiem społeczeństwa będą pracować i mają też prawo żądać poparcia tak moralnego jak i materialnego...

Z kolei zabrał głos dyrektor zakładu, p. Bronisław Trzaskowski:

„Zwyczajem ojców naszych rozpoczęliśmy pierwszy rok tej nowej szkoły wezwaniem pomocy Tego, od którego, jak mówi apostoł, pochodzi wszelkie dobro i wszelki dar doskonały. A szkoła ta potrzebuje szczególniejszej opieki i pomocy Bożej, bo powstaje ona wśród wielkich i materialnych i moralnych przeszkód i trudności. Bez żadnych ani ze strony państwa, ani ze strony kraju i miasta zasiłków, ograniczona jest jedynie do opłaty uczennic i do ofiarności kilkudziesięciu osób dobrej woli, które, przystąpiwszy do Towarzystwa Szkoły gimnazjalnej żeńskiej, zawiązanego przez założycieli tej szkoły, pospieszyły z większymi lub mniejszymi na jej założenie datkami.

„Ma też szkoła ta, jak każda nowa instytucja, różnych przeciwników, z których jedni dla rozmaitych uprzedzeń i przesądów, chociaż może w najlepszej wierze, drudzy, powtarzając bezmyślnie oklepane przeciw wyższemu wykształceniu kobiet frazesy, niechętnem na nią poglądną okiem. Kto się jednak przypatrzy trzeźwo celowi, jaki sobie szkoła ta wytknęła, i środkom, jakimi do osiągnięcia tego celu dążyć zamierza, ten musi przyznać, że obawy i zarzuty jej przeciwników nie mają podstawy. Bo wyższe ogólne,

dzisiejszym pojęciom i stosunkom odpowiadające wykształcenie, w jakie szkoła ta uczennice swoje wyposażyć pragnie, a którego nie udziela kobietom żadna z dotychczasowych czy to publicznych, czy prywatnych szkół naszych, nie może zagrażać rodzinie, nie może wykoleić kobiety z jej pierwszego i najistotniejszego powołania jako żony, matki i gospodyni domu, lecz owszem we wszystkich tych kierunkach wielką musi być dla niej pomocą, że pominię owę samodzielność, jaką wyższe ogólne wykształcenie musi wyrobić w kobiecie, a która jej w każdym położeniu życia, wśród wszelkich zmian losu nieocenione może oddać usługi. Dodam i to, że zajęcie poważną nauką przez tych kilka lat, które po skończonej edukacyi, jak to zwykle mówią, a przed zamążpójściem córki nasze zwykle na pracowitem przepędzają próżniactwie, nie wypełniającem godnie życia młodej kobiety, musi i pod fizycznym i pod duchowym względem przynieść jej znamienite korzyści.

„Nadto otwiera szkoła nasza tym uczennicom, których szczególniejsze zdolności, wielka wytrwałość w naukowej pracy i stosunki domowe na to pozwalają, podwoje akademickie, aby nabywszy tam odpowiedniego swym zdolnościom i skłonnościom specjalnego wykształcenia, mogły zająć stanowiska nauczycielek w wyższych szkołach żeńskich, czy to lekarek, czy w innych gałęziach służby publicznej. A że stąd nie wynika żadne ani dla rodziny, ani dla społeczeństwa niebezpieczeństwo, na to mamy liczne i niezbite dowody w tych krajach, gdzie kobiety zdobyły już podobne stanowiska.

„Jest jeszcze jeden rodzaj nieprzychylnych tej nowej szkole, którzy rozpuszczają o niej złośliwie różne mylne wieści co do jej zarządu, co do ducha, jaki, zdaniem ich, w tej szkole ma panować i t. p. Ublżylibyśmy godności własnej, gdybyśmy na te niczem nieusprawiedliwione insynuacye odpowiadać chcieli. Żądamy sądu choćby najsurowszego, ale sprawiedliwego, a takiego nie można wydawać z góry. Niechaj społeczeństwo sędzi szkołę tę po jej owocach, a owoców nie mogła ona dotąd wydać żadnych, jako powstająca dopiero.

„Otóż ani owe materyalne, ani te moralne przeszkody i trudności nie mogły nas powstrzymać od założenia tej szkoły, która ma być w kraju naszym pierwszą etapą na drodze racjonalnego i rzetelnego wyższego wykształcenia kobiet, bo ożywia nas to

przekonanie, że służymy dobrej sprawie, i ta wiara, że dobra sprawa musi wkońcu zwyciężyć.

„A teraz kilka słów do uczennic tej nowej szkoły. Od was to głównie zależeć będzie, czy szkoła ta spełni zadanie, jakie sobie wytknęła. Waszem zachowaniem się, waszą pracą i wytrwałością dajcie świadectwo tej prawdzie, że natura nie odmówiła kobietom zdolności do wyższych studyów i że studia te nie czynią najmniejszej ujmy tym przyrodzonym właściwościom płci żeńskiej, które jednym słowem kobiecością nazywamy, lecz owszem nadają jej rzetelnej wartości i ozdoby. Bądźcie przekonane, że na was, jako pierwsze tej szkoły uczennice, wszystkich oczy będą zwrócone i że publiczność sądzić was będzie surowo i bezwzględnie; że najmniejsze z waszej strony czy to obowiązkom szkoły, czy zasadom religijności i dobrego obyczaju uchybienie spotka się z nieubłaganą krytyką, a co w tym wypadku najważniejsze, że odpowiedzialność za wasze przewinienia spadnie całym ciężarem i na wasze następczynię i na całą szkołę. Wiedźcie i o tem, że od waszego prowadzenia się i od rezultatów waszej nauki zależeć będzie sąd, jaki sobie wyrabiać będzie społeczność o charakterze i umysłowości tych kobiet, które się wyższym oddają studyom, a to wpłynie stanowczo na ustrój i kierunek żeńskiego u nas wychowania. A więc odpowiedzialność wasza wielka, ale i zasługa, jeżeli zadaniu swemu godnie odpowiecie, nie miała.

„Starożytni Grecy i Rzymianie poświęcali nietylko każdą istotę żyjącą, ale każdy dom, każde miasto, każdą instytucję duchowi opiekuńczemu, którego pierwsi dajmonem, drudzy geniuszem nazywali; a filozofowie Stoy postawili pojęcie tego ducha na najczystszych ołtarzu; bo tym duchem było u nich sumienie człowieka, jako najświętszy, nieprzekupny sędzia, jako przewodnik i kierownik jego życia. Cóż to za piękna, za głęboka myśl! jak zgodna z wyrazem geniusz, t. j. wrodzona istność! Jeżeli sumienie nasze, a więc my sami sobie nie jesteśmy świętymi, gdzież mamy szukać świętości? Niechże więc geniusz tej nowej szkoły będzie duchem miłości i bojaźni bożej, duchem skromności i karności, duchem pracy i porządku! Niech ją prowadzi i strzeże, aby działanie jej skierowane było ku chwale bożej, ku dobru Ojczyzny i ku pożytkowi ludzkości.“

Wreszcie podziękował mowca wszystkim obecnym za przybycie i odczytał nadesłane liczne telegramy gratulacyjne. Redakcyja „Steru“ przysłała telegram następującej osnowy:

„Inicytorom nowego zwrotu w wykształceniu dziewcząt słowa szczerzego uznania i życzenia pomyślnego rozwoju pierwszego u nas gimnazyum żeńskiego! Młodym zaś kandydatkom, podejmującym trud i odpowiedzialność tak ważnego zadania, słowa serdeczne życzliwej zachęty. Oby ich praca dała takie świadectwa o zdolnościach i wytrwałości dziewcząt polskich, jakie wyrobiły sobie Angielki i Szwedki. A na wzorach starożytnych niech dziewczęta nasze hartują swój charakter dla spełnienia godnie obowiązków kobiety w rodzinie i społeczeństwie.“

Redakcyja „Ziarna“ przysłała telegram następujący:

„Założycielom gimnazyum żeńskiego życzenia pomyślnej pracy i słowa prawdziwego uznania. — Jak ongi korpus kadetów w Warszawie kształcił dzielnych obrońców Ojczyzny, tak niech i gimnazyum żeńskie w Krakowie kształci nam dziewczęta na dzielne pracownice, matki i obywatelki! — Pamiętając zaś, że ongi matrony polskie nie stroniły od łaciny, ksiąg prawnych i spraw ogólnego dobra, niech gimnazjalistki nasze w chwilach nieuniknionych trudności i zaoju — krzepią swoją energię słowami, któremi niegdys budzono kadetów: „Wstań, Ojczyzna cię woła.“

Obecni składali w ręce pp. Cybulskiego i Trzaskowskiego życzenia pomyślnego rozwoju nowej instytucyi naukowej.

II.

Zadanie szkoły.

Zadaniem szkoły jest: *a)* podać uczennicom wyższe ogólne, dzisiejszym pojęciom i potrzebom odpowiadające wykształcenie; *b)* przysposobić je temsamem do matury gimnazjalnej i do studyów uniwersyteckich; *c)* ułatwić tym, które się zawodowi nauczycielskiemu poświęcić zechcą, złożenie egzaminu kwalifikacyjnego na nauczycielki w mających powstać wyższych szkołach wydziałowych.

III.

Warunki przyjęcia do szkoły

są: a) ukończony 14 rok życia; b) świadectwo z ukończonej z dobrym postępem 4-klasowej szkoły wydziałowej, albo egzamin wstępny z tych przedmiotów i w tym zakresie, jakie są przepisane dla 4-klasowych szkół wydziałowych.

Przy wpisie ma złożyć każda uczennica 5 złr. na przybory naukowe. Opłata szkolna wynosi 10 złr. miesięcznie, którą w pierwszych pięciu dniach każdego miesiąca złożyć należy.

Uczennice prawdziwie ubogie i celujące w naukach mogą być uwolnione od całej lub połowy opłaty szkolnej, jeżeli fundusze szkoły na to pozwolą.

Dla uczennic, które nie mają lat 14, lub nie ukończyły 4-klasowej szkoły wydziałowej, albo nie obstoją przy egzaminie wstępnym do klasy I, będzie już w przyszłym roku szkolnym (1897/8) otwartą klasa wstępna czyli przygotowawcza. Przytem zwraca się uwagę rodziców, że dla uczennic, które zamierzają wstąpić do gimnazjum, będzie nierównie korzystniejszym, jeżeli zamiast zapisać się do 4-tej klasy szkoły wydziałowej, wstąpią do klasy wstępnej, gdyż w klasie tej nabędą specjalnego do gimnazjum przygotowania, co im późniejszą naukę gimnazjalną znacznie ułatwi.

Ponieważ zresztą nauka języka łacińskiego rozpoczyna się już w klasie wstępnej, dlatego od następnego, t. j. 1898/9 roku począwszy tylko te uczennice mogą być przyjęte do klasy I, które złożą egzamin z języka łacińskiego w tym zakresie, jaki przepisany jest dla klasy wstępnej.

IV.

Plan nauki.

a) Przedmioty nauki.

Szkoła obejmuje obecnie 4 roczne kursy czyli klasy i odpowiada 4 wyższym klasom gimnazjów męskich — z następującą różnicą: 1) Nauka języka łacińskiego i greckiego, na którą w gimnazjach męskich przeznaczono 8 i 6 lat, dokonuje się w tej szkole w 4 i 3½ latach; 2) nauka języka francuskiego, historii

polskiej, higieny, rysunków i gimnastyki jest obowiązkową; 3) uczennice, które nie zamierzają składać egzaminu dojrzałości, mogą się uwolnić od nauki jednego lub obu języków klasycznych; natomiast będą pobierać naukę języka francuskiego i rysunków w podwójnej liczbie godzin.

Przedmiotami nauki są więc: 1) religia, 2) język polski, 3) język niemiecki, 4) język francuski, 5) język łaciński, 6) język grecki, 7) geografia i kosmografia, 8) historia polska, 9) historia powszechna, 10) matematyka, 11) historia naturalna, 12) fizyka i chemia, 13) propedeutyka filozoficzna, 14) higiena, 15) rysunki z nauką o stylach i krótkim poglądem na historię sztuki, 16) gimnastyka.

b) Rozkład nauki.

KLASA I.

L.	Przedmiot nauki	Liczba godzin	Treść nauki	Książka szkolna
1	Religia	2	Nauka wiary.	Jachimowski: Dogmatyka.
2	Język polski	3	Czytanie z odpowiednim rozbiorem cenniejszych utworów poetycznych i prozaicznych i uczenie się na pamięć co najpiękniejszych. Zasady stylu i ugrupowanie nabytych przygodnie wiadomości o kształtach poezji i prozy. Co miesiąc zadanie pisemne domowe; przy końcu półroczu szkolne.	Próchnicki: Wypisy poezji i prozy.
3	Język niemiecki	W I p. 5 W II p. 3	Czytanie z odpowiednim objaśnieniem. Uzupełnienie gramatycznych i stylistycznych wiadomości. Ćwiczenia ustne w opowiadaniu i opisywaniu. Uczenie się na pamięć cenniejszych ustępów prozaicznych i poetycznych. W półroczu 4 zadania pisemne domowe, 2 szkolne.	Petelenz: Gramatyka. Werner-Petelenz: Deutsches Lesebuch für die V. Klasse.
4	Język francuski	3	Nauka czytania. Memorowanie słów, zwrotów i zdań. Ważniejsze prawidła odmian regularnych. Słowa posiłkowe. Główne zasady koniugacji. Co tydzień dyktat w ścisłym związku z czytаныmi ustępami. Pisanie z pamięci memorowanych ustępów: Retroversye.	La première année de grammaire par Larive et Fleury. Deuxième livre de lecture p. Ch. Juranville.

L.	Przedmiot nauki	Liczba godzin	T r e ś ć n a u k i	Książka szkolna
5	Język łaciński	6	Czytanie; akcent. Nauka odmian. Ważniejsze przyimki i spójniki. Najpotrzebniejsze rzeczy ze składni. Elementarne wiadomości stylistyczne. Usne ćwiczenia w mówieniu po łacinie na podstawie znanego materiału. Co tydzień zadanie pisemne szkolne przez $\frac{1}{2}$ godziny.	Steiner i Schindler: Ćwiczenia. Samolewicz: Gramatyka zwieżła.
6	Język grecki	W II p. 2	Czytanie; akcent. Odmiana prawidłowych rzeczowników i przymiotników. Indicativus i imperativus praes. act. i med. czasowników zakończonych na ω . Co miesiąc ćwiczenie pisemne szkolne przez $\frac{1}{2}$ godziny.	Schenkl-Parylak: Ćwiczenia. Ćwikliński: Gramatyka.
7	Geografia i Kosmografia	2	Najważniejsze wiadomości z geografii matematycznej i kosmografii. Geografia fizyczna i polityczna wszystkich części ziemi — z szczególniejszem uwzględnieniem geografii porównawczej. Czytanie i rysowanie map.	Baranowski i Dziedzicki: Geografia powszechna.
8	Historia Polski.	2	Historia Polski i krajów ruskich z nią połączonych — z szczególnem uwzględnieniem jej geografii i historii oświaty.	Lewicki: Zarys historii Polski. Wydanie skrócone.
9	Matematyka	3	Algebra: Wstęp. Cztery działania liczbami całymi i ułamkami zwyczajnymi i dziesiętnymi. Podzielność liczb. Największa wspólna miara i najmniejsza wspólna wielokrotność. Stosunki i proporcye. Równania I. stopnia o jednej i kilku niewiadomych. Geometria: Planimetria. Częste ćwiczenia domowe; od czasu do czasu zadanie szkolne.	Dziewiński: Algebra. Moćnik-Stanecki: Geometria wyd. IV.
10	Historia naturalna	2	Zoologia: Wiadomości wstępne. Budowa ciała ludzkiego i czynności jego organów. Systematyczny pogląd na wszystkie zwierzęta w ich typowych postaciach z uwzględnieniem ważniejszych form paleontologicznych.	Petelenz: Zoologia dla klas wyższych szkół średnich.
11	Rysunki	2	Rysunek perspektywiczny brył geometr. na podstawie nauki perspektywy i teorii cieni. Części składowe i budowa ornamentów, tudzież ich podział. Rysunek ornamentów według odlewów gipsowych. Część teoretyczna obejmuje ceramikę klasyczną, a w dalszej części style greckie i rzymskie.	
12	Gimnastyka	2	Gimnastyka szwedzka.	
	Ogólna liczba godzin . . .	32		

KLASA II.

L.	Przedmiot nauki	Liczba godzin	Treść nauki	Książka szkolna
1	Religia	2	Nauka obyczajów.	Solecki: Etyka.
2	Język polski	3	Lektura szkolna i prywatna arcydzieł literatury polskiej okresu I—V. włącznie. Na tej podstawie historia literatury polskiej od początku aż do końca XVIII. wieku. Deklamacja. Zadania pisemne, jak w klasie I.	St. Tarnowski i Wójcik: Wypisy polskie, tom I.
3	Język niemiecki	3	Lektura szkolna i prywatna, ćwiczenia ustne, uczenie się na pamięć. Uzupełnienie gramatycznych, stylistycznych i metrycznych wiadomości. Zadania pisemne, jak w klasie I.	Petelenz i Werner: Deutsches Lesebuch für die VI. Klasse.
4	Język francuski	2	Memorowanie słów, zwrotów i całych ustępów. Zdawanie sprawy z treści czytanych ustępów na podstawie słownych pytań. Retrowersje. Powtórzenie i uzupełnienie odmian regularnych. Odmiany nieregularne Co 2 tygodnie dyktat; co miesiąc zadanie pisemne domowe. Nauka udziela się w języku francuskim.	La deuxième année de grammaire par Larive et Fleury. La première année de lecture courante p. Guyan.
5	Język łaciński	5	Nauka składni. Rozszerzenie wiadomości stylistycznych przygodnie. Budowa hexametru i pentametru na podstawie najpotrzebniejszych wiadomości z prozody i metryki. Lektura: Caesaris commentarii de bello gallico. Ovidius. Cornelius Nepos (prywatnie). Zadanie pisemne domowe co 14 dni; szkolne co miesiąc.	Samolewicz i Sołtysik: Gramatyka. Próchnicki: Ćwiczenia.
6	Język grecki	5	Powtórzenie materiału klasy I. Deklamacja rzeczowników i przymiotników niewzorowych. Stopniowanie przymiotników. Zaimki. Liczebniki. Verba pura, contracta, muta i liquida. Odmiana słów na μ i słów niewzorowych. Co 2 tygodnie zadanie pisemne szkolne przez $\frac{1}{2}$ godziny.	Książki te same, co w klasie I.
7	Historia powszech.	3	Historia starożytna w połączeniu z geografją świata starożytnego i z należytem uwzględnieniem historii oświaty.	Zakrzewski: Historia powszechna, część I.

L.	Przedmiot nauki	Liczba godzin	Treść nauki	Książka szkolna
8	Matematyka	3	Algebra: Potęgi i pierwiastki. Logarytmny. Równania 2. stopnia o jednej i kilku niewiadomych. Geometria: Stereometria, goniometria i trygonometria aż do rozwiązywania trójkątów prostokątnych. Ćwiczenia domowe i zadania szkolne, jak w klasie I.	Książki te same, co w klasie I.
9	Historia naturalna	2	W I. półroczu — Mineralogia: Wstęp. Krystalografia w krótkim zarysie. Systematyczny pogląd na minerały i ich fizyczne, chemiczne i inne pouczające własności. Najważniejsze wiadomości z geologii. W II. półroczu — Botanika: Wstęp. Charakterystyka grup roślinnych, tudzież cechy najważniejszych rzędów na podstawie budowy morfologicznej i anatomicznej typowych postaci. Przy sposobności wytlómaczenie czynności życia roślin.	Łomnicki: Mineralogia. Rostafński: Botanika.
10	Rysunki	2	Rysunek ornamentów i głów ludzkich. W części teoretycznej style chrześcijańskie: styl romański, gotycki i renesans.	
11	Gimnastyka	2	Gimnastyka szwedzka.	
	Ogólna liczba godzin	32		

KLASA III.

L.	Przedmiot nauki	Liczba godzin	Treść nauki	Książka szkolna
1	Religia	2	Historia kościelna.	Jugan: Dzieje Kościoła katolickiego.
2	Język polski	3	Lektura szkolna i prywatna arcydzieł literatury polskiej. Historia literatury od Niemcewicza do Mickiewicza. Deklamacja i zdawanie sprawy z lektury prywatnej. Zadania pisemne, jak w klasie I.	W I. półroczu: książka ta sama, co w kl. II. W II. półroczu: Tarnowski-Próchnicki: Wypisy polskie, cz. II.
3	Język niemiecki	3	Lektura szkolna i domowa. Zdawanie sprawy z lektury domowej. Pogląd na dzieje literatury niemieckiej aż po r. 1794. W półroczu 4 zadania pisemne domowe, 1 szkolne.	Petelenz i Werner: Deutsches Lesebuch für die 7. Klasse.

L.	Przedmiot nauki	Liczba godzin	T r e ś ć n a u k i	Książka szkolna
4	Język francuski	2	Memorowanie, jak w klasie II. Uzupełnienie nauki odmian. Składnia rządu. Retrowersye. Czytanie mniejszych ustępów prozaicznych i poetycznych i zdawanie sprawy z lektury. Co 2 tygodnie dyktat. Co miesiąc zadanie pisemne domowe. Nauka udziela się w języku francuskim.	La troisième année de grammaire par Larive et Fleury. La même livre pour la prose, qu'en II. Les poètes français par Antonin Roche.
5	Język łaciński	5	Uzupełnienie wiadomości gramatycznych, stylistycznych i prozodycznych. Ćwiczenia gramatyczno-stylistyczne na podstawie lektury. Lektura: Sallustius, Livius, Vergilius. Co miesiąc 1 zadanie pi-emne domowe i 1 szkolne.	Gramatyka ta sama, co w kl. II.
6	Język grecki	5	Powtórzenie i uzupełnienie gramatyki. Lektura: Xenofonta Anabasis i Cyropeda. Homera Iliada (3 do 4 ksiąg). Lektura prywatna Homera.	Ćwikliński: Gramatyka. Fiderer: Chrestomatya.
7	Historia powszech.	2	Historia wieków średnich i nowszych aż do pokoju Westfalskiego (1648).	Zakrzewski: Historia powszechna, tom II.
8	Matematyka	3	Algebra: Równania logarytmiczne. Szeregi. Rachunek procentu składanego i rachunek rent. Kombinacje i wzór Newtona. Geometrya: Trygonometrya (ciąg dalszy). Zastosowanie algebry do geometryi i analityka płaska. Zadania pisemne, jak w klasie I.	Książki te same, co w kl. II.
9	Fizyka	3	Pojęcia wstępne. Ogólne własności ciał. Nauka o cieple. Chemia. Mechanika ciał stałych i cieplych.	Kawecki i Tomaszewski: Fizyka.
10	Propedeutyka filozoficzna	2	Psychologia empiryczna — w połączeniu z najważniejszymi wiadomościami z pedagogii.	Lindner-Kuleczyński: Psychologia empiryczna.
11	Gimnastyka	2	Gimnastyka szwedzka.	
	Ogólna liczba godzin	32		

KLASA IV.

L.	Przedmiot nauki	Liczba godzin	Treść nauki	Książka szkolna
1	Religia	2	Powtórzenie całego materiału naukowego.	
2	Język polski	3	Lektura szkolna i domowa arcydzieł literatury polskiej. Historia literatury od Mickiewicza począwszy aż do najnowszych czasów. Deklamacya i zdawanie sprawy z lektury prywatnej. Zadania pisemne, jak w klasie III.	Tarnowski i Próchnicki: Wypisy polskie, cz. II.
3	Język niemiecki	3	Lektura szkolna i domowa. Pogląd na dzieje literatury niemieckiej XIX. wieku. Zadania pisemne, jak w klasie III.	Petelenz i Werner: Deutsches Lesebuch für die 8. Klasse.
4	Język francuski	2	Powtórzenie i uzupełnienie gramatyki. Czytanie i rozbiór większych ustępów prozaicznych i poetycznych. Lektura prywatna. Krótki pogląd na historję literatury. Co miesiąc jedno zadanie pisemne — naprzemian domowe i szkolne.	La même livre de grammaire. Les poètes fr. par A. Roche de l'année précédente. Les prosateurs fr. p. A. Roche.
5	Język łaciński	5	Uzupełnienie wiadomości gramatycznych, stylistycznych i metrycznych. Lektura: Cicero, Horatius, Tacitus. Co miesiąc jedno zadanie szkolne.	Gramatyka ta sama, co w kl. II.
6	Język grecki	5	Uzupełnienie wiadomości gramatycznych. Lektura: Homera Odyseja (w szkole i prywatnie). Demostenesa jedna mowa. Platona Apologia i jeden dyalog. Sofoklesa jedna tragedia.	Gramatyka ta sama, co w kl. II.
7	Mistorya powszech.	3	Historja nowożytna od pokoju Westfalskiego począwszy. Historja i statystyka monarchii austro-węgierskiej.	Zakrzewski: Historja powszechna t. III. Hannak-Leniek: Historja i statystyka Austrii.
8	Matematyka	2	Zwięzłe powtórzenie całego przedmiotu głównie przez rozwiązywanie licznych zagadnień. Zadania pisemne, jak w klasie III.	Książki te same, co w latach poprzednich.
9	Fizyka	3	Mechanika ciał lotnych. Elektryczność. Magnetyzm. Ruch drgający i falowy. Akustyka. Optyka. Zasadę astronomii.	Książki te same, co w kl. III.
10	Propedeutyka filoz.	2	Logika formalna.	Lindner: Formale Logik.
11	Gimnastyka	2	Gimnastyka szwedzka.	
	Ogólna liczba godzin	32		

Uwaga: Nauka odbywa się z rana od godziny 8 do 1. Tylko na gimnastykę przeznaczone są godziny popołudniowe.

Nauka języka francuskiego odbywa się w 2 oddziałach: *a)* dla początkujących, *b)* dla więcej zaawansowanych.

V.

Grono nauczycielskie.

Trzaskowski Bronisław, dyrektor, radca szkolny, uczył języka polskiego i łacińskiego — 9 godzin tygodniowo.

Dąbrowska Pelagia, gospodyni klasy, uczyła języka francuskiego w oddziale II. — 3 godziny.

Baraniecka Zofia, uczyła języka francuskiego w oddziale I. — 3 godziny.

Mayówna Jadwiga, uczyła gimnastyki — 2 godziny.

Winkowski Józef, profesor III. gimnazjum, uczył języka greckiego w II. półroczu — 2 godziny.

Ks. Dr. Świderski Franciszek, profesor szkoły realnej, uczył religii — 2 godziny.

Dr. Rajewski Jan, profesor szkoły przemysłowej, uczył matematyki — 3 godziny.

Styło Zygmunt, profesor gimnazjum Św. Anny, uczył języka niemieckiego — w I. półroczu 5, w II. półroczu 3 godziny.

Dr. Koneczny Feliks, adjunkt akademii umiejętności, uczył geografii i historii polskiej — 4 godziny.

Polzieniusz Ferdynand, asystent profesora chemii w akademii rolniczej, uczył historii naturalnej — 2 godziny.

Pochwalski Stanisław, artysta-malarz, uczył rysunków — 2 godziny.

VI.

Tematy zadań pisemnych.

KLASA I.

a) w języku polskim.

- 1) Treść I. księgi Iliady Homera, przeczytanej w szkole;
- 2) Jak powstaje książka?
- 3) Treść powieści poetycznej K. Ujejskiego „Maraton“, przeczytanej w szkole (zadanie szkolne);
- 4) Jak spędziłam święta Bożego Narodzenia? — w formie listu do przyjaciółki;
- 5) Pies przyjaciół człowieka;
- 6) Dwa rodzaje marnotrawców i ich charakterystyka (według satyry Krasickiego, przeczytanej w szkole);
- 7) Opis wiosny;
- 8) Podać treść pieśni Janusza, czytanej w szkole i połączyć z nią krótki pogląd na powstanie i treść pieśni ludowych;
- 9) Odysseus w jaskini Polifema — na podstawie lektury;
- 10) Podać w krótkości ekspozycję, kolizję i katastrofę w tragedji Szekspira „Macbeth“, czytanej w szkole;
- 11) Rolnik i rzemieślnik — porównanie;
- 12) Postać Grażyny i jej zgon, według powieści Mickiewicza (zadanie szkolne).

b) w języku niemieckim.

KLASA I.

- 1) Der Jäger und der Löwe (szkolne);
- 2) Der Ring des Polykrates — nach der Schullectüre;
- 3) Unser Classenzimmer (szkolne);
- 4) Der Nutzen des Pferdes;
- 5) Der Frühling (szkolne);
- 6) Zwei Tage in Krakau;
- 7) Das altrömische Haus — nach der Schullectüre (szkolne);
- 8) Pompei und Herkulanum — nach der Schullectüre.

c) w języku francuskim.

KLASA I. (oddział wyższy).

- 1) Faire le résumé de la fable: le grillon et le papillon. Truver les idées principales et les idées secondaires;
- 2) Les figures de M. de Buffon. Sujet à développer;
- 3) Lettre de reconciliation à une amie avec laquelle on est trouillé depuis quelques jours;
- 4) Réponse à la lettre reçue;
- 5) Le portrait d'une bonne élere fait par son amie (en forme de récit);
- 6) Mettre en prose la poésie de Victor de Laprade: „Prière du matin“;
- 7) Imaginer une histoire à l'imitation de la „Charité ingénieuse“ pour développer la maxime: L'homme charitable ne doit pas seulement donner à ceux, qui demandent; il doit aller au devant de ceux, qui n'osent demander“;
- 8) Raconter brièvement la légende: Le père délié par sa fille;
- 9) Lettre de fête à un père en voyage (Faire le plan);
- 10) La maison bien tenue.

VIII.

Ważniejsze rozporządzenia władz szkolnych.

1) Rozporządzenie Rady szkolnej krajowej z dnia 26 kwietnia 1896 l. 7051. Załatwiając podanie z dnia 14 marca 1896 r., podpisane przez W. Pana (Prof. Dra Napoleona Cybulskiego) wraz z p. prof. Drem Odonem Bujwidem i p. Bronisławem Trzaskowskim (emer. dyrektorem gimn. i radcą szkolnym), przyjmuje Rada szkolna krajowa do wiadomości zamiar Panów *otwarcia z początkiem roku szkolnego 1896/7 r. prywatnej szkoły średniej dla kobiet w Krakowie.*

W myśl §. 12 rozporządzenia cesarskiego z dnia 27 czerwca 1850 r. l. 5248 obowiązana będzie przyszła Dyrekcya tego zakładu

zaraz po jego otwarciu złożyć c. k. Radzie szkolnej krajowej dokładne sprawozdanie o składzie grona nauczycielskiego, o ilości uczennic i o umieszczeniu zakładu, na przyszłość zaś przedkładać te wszystkie peryodyczne wykazy, do których przedkładania obowiązane są dyrekcye gimnazyalne. Zwraca się uwagę W Pana, że nauczyciele szkół średnich nie mogą w zakładzie tym udzielać nauk w godzinach porannych, w których obowiązani są pracę swą poświęcić szkole publicznej.

Rozumie się samo przez się, iż zakład podlegać będzie także wizytacyi z ramienia c. k. Rady szkolnej krajowej.

2) Okólnik Pana ministra oświaty, wydany dnia 24 marca 1897 l. 7155 do namiestników i prezydentów krajów:

Kwestya wykształcenia żeńskiej młodzieży, zajmuje żywo od lat wielu opinię publiczną kraju i zagranicy i była wszechstronnie roztrząsaną na konferencyach, w czasopismach i dziennikach. Przy obradach nad odnośnym wnioskiem w parlamencie w r. 1896 zająłem należne stanowisko; gdy zaś śmiem w tej tak ważnej sprawie upraszać o czynne poparcie, tem większą wagę kładę na to, ażeby podać do wiadomości zasady i cele, które mają obowiązywać przy teraz dopiero mającej wejść w życie organizacyi ogólnego wyższego wykształcenia kobiet. Ministerstwo oświaty nie zapoznaje dążności wieku, tkwiącej w udzieleniu młodzieży żeńskiej *równoznacznego wykształcenia z wykształceniem młodzieży męskiej*, a przez to przysporzenia jej większej zdolności zarobkowania i nie chce dążności tej wchodzić w drogę; lecz owszem chciałoby jej użyzyć całego poparcia, o ile znajduje ono uzasadnienie w naturze kobiecej i w rzeczywistych potrzebach. Nie jest atoli zamiarem ministerstwa otwierać dziewczętom bez ograniczenia dostęp do gimnazyów i szkół realnych, założonych dla potrzeb młodzieży męskiej, oraz innych zawodów, które przeważnie przez mężczyznę dosyć, albo i nadto nawet są obsadzone. Byłoby to połączone z poważnemi niebezpieczeństwami dla fizycznej właściwości i naturalnego powołania kobiety, a działałoby się to także nie bez wielkiej ujmmy dla mężczyzny, którego zdolność zarobkowania w konkurencyjnej z kobietami walce łatwo zesłaby do miary, utrudniającej albo i wykluczającej nawet utrzymanie i kształcenie rodziny. Wobec naszych stosunków takie wyjście nie odpowiadałoby także ogólnej

potrzebie szerokich warstw ludowych, a tylko taka potrzeba mogłaby jedynie usprawiedliwić nakład środków publicznych.

Ale, jeżeli niektóre dziewczęta z własnego popędu nauką prywatną, albo też w prywatnych gimnazyach osiągnęły przepisany dla młodzieży męskiej stopień umysłowej dojrzałości, byłoby krzywdą utrudniać im składanie publicznego egzaminu dojrzałości, lub jeżeli takowy z dobrym skutkiem złożyły, nie przyznawać im przynajmniej częściowo korzyści, związanych prawnie z tym egzaminem. Bardziej jeszcze krzywdzącem byłoby, gdyby dziewczętom, które zaopatrzone w takie zupełnie ważne świadectwa dojrzałości, ukończyły zagranicą — gdzie im to dotychczas jedynie było dozwolonem — studia uniwersyteckie i uzyskały dyplom doktorski — odmawiano w rodzinnym kraju ważności tych dyplomów i tym sposobem pozabawiono je nagrody za poniesione trudy.

Z takich to powodów zostało wydanych wiele rozporządzeń na korzyść dziewcząt do państwa przynależnych. Z tych zaś rozporządzenie z 9 marca 1896 l. 1966 (Dziennik rozporządzeń minist. Nr. 18) określa warunki, pod jakimi one w jednym lub w więcej gimnazyach każdego kraju mogą uzyskać świadectwo dojrzałości; rozporządzenie z 19 marca 1896 l. 6559 (Dziennik rozp. minist. Nr. 20) umożliwia nostryfikację dyplomów, uzyskanych na zagranicznych fakultetach medycznych, na podstawie ważnego świadectwa dojrzałości uzyskanego w kraju; rozporządzenie z 23 marca 1897 r. l. 7155 daje im przystęp do fakultetu filozoficznego jako słuchaczkom zwyczajnym i nadzwyczajnym. Określone środki odnoszą się jednak tylko do małego koła; sztucznie zaś je rozszerzać zakładaniem *publicznych* gimnazyów żeńskich nie jest zamiarem ministerstwa oświaty. Może to być pozostawionem usiłowaniom prywatnych jednostek, których doświadczeniu ministerstwo z uwagą będzie towarzyszyć. Najbliższa troska dotyczy rzeczywistej potrzeby, która daje się odczuwać szerokim Kołom ludności, mianowicie zaś naszym stanom średnim, a którą one zaledwie częściowo bez dotkliwych ofiar materialnych zwalczać zdołają.

Nauka publiczna żeńskiej młodzieży ogranicza się dotychczas w istocie do udzielania tych wiadomości, jakich są w stanie dostarczać szkoły ludowe i wydziałowe, a kończy się z 14 rokiem życia. Wyższe wykształcenie kobiet jest prawie wyłącznie zadaniem niektórych prywatnych zakładów naukowych, na których organi-

zacyę ministerstwo oświaty tylko mały wpływ wywierać może, na których kosztowność atoli nie jest ono w stanie wywierać żadnego wpływu. Ponieważ wiele z tych zakładów musi się nietylko utrzymywać z opłat szkolnych, ale powinny one jeszcze przynosić dochód swoim przedsiębiorcom, dlatego też pensjonaty prywatne są przystępne tylko dla majątniejszej części ludności.

Bez wątpienia jest jednak interesem publicznym, ażeby większej ilości mniej zasobnych dziewcząt uczynić przystępnem wyższe wykształcenie, wychodzące poza miarę szkoły ludowej i wydziałowej, które one w swych przyszłych naturą wskazanych zadaniach, jako gospodynie domu i wychowawczynie swoich dzieci użytkować, albo też, jeżeli jako niezamężne miałyby się samę starać o swe utrzymanie, któreby stanowiło dla nich dostateczne przygotowanie do uzyskania rentownego zawodu. Przedmioty naukowe, jak: rachunki, nauka przyrody, rysunki i roboty ręczne kobiece, pobudzą ich zmysł praktyczny; geografia i historia, języki i śpiew napełnią ich ducha cenną intelektualną treścią, która oparta na trwałych zasadach religijno-moralnego wychowania, ulepszy życie rodzinne i wywrze zbawienny wpływ na domowe wychowanie dzieci. Wybór przedmiotów naukowych i ich połączenie da się łatwo zastosować do stósunków lokalnych krajów i narodowości, większych i mniejszych miejscowości, a różnorodne potrzeby znajdą w rozlicznych typach wyższych szkół żeńskich swoje pełne zaspokojenie.

Uwzględniając więc właściwość środków, okazują się jako niezbędne do zdrowego rozwoju tychże szkół dwa warunki: dobra organizacya i należycie wykształcone siły nauczycielskie. Kraj i zagranica dostarczają wzorów przydatnych do dobrej organizacyi, ministerstwo oświaty zaś i jego organa na podstawie bogatszego z innych nauk czerpanego doświadczenia, chętnie wspomozę radą te usiłowania, poleci książki naukowe ze swoich zapasów lub też wygotuje nowe, uczyni przystępnymi środki naukowe; o ile zaś stósunki pozwolą, przyjdzie nawet z materyalną pomocą. Przewszystkiem ministerstwo starać się będzie wypracować i trzymać w pogotowiu zarys organizacyi, w której miejscowe i towarzyskie względy znajdą najzupełniejsze zaspokojenie, o ile naturalnie prawa dla wyższych studyów albo dla przyszłych zawodów nie zechcą zostać nabyte.

Co się zaś tyczy innego ważniejszego może warunku — sił nauczycielskich, to *samo już właściwe zadanie tych szkół, które wychowankom nietylko użyć mają wyższego wykształcenia, ale przede wszystkim mają je wychować na prawdziwe kobiece charaktery, doradza, ażeby spełnienie tego zadania złożyć wedle możliwości w ręce nauczycielek.* Ażeby zaś uzyskać dostateczną ilość odpowiednio wykształconych nauczycielek, sądzi ministerstwo, że właśnie do tego zmierza przytoczone wyżej rozporządzenie z 23 marca b. r. l. 7155, ponieważ dla kobiet, które w myśl tego rozporządzenia ukończyły studia filozoficzne, zostanie wyznaczoną komisya egzaminacyjna, od której one będą mogły otrzymać aprobatę na urząd nauczycielski w wyższych zakładach naukowych żeńskich.

Ministerstwo oświaty, jakkolwiek wielką przykładą wagę do interesów ogólnego dobra, tkwiącego w zakładaniu wyższych zakładów naukowych żeńskich, poza nakreślonymi granicami nie może jednak przyjść im z pomocą pieniężną. Chociaż ono w miarę swoich środków zamierza popierać wejście w życie takich zakładów, będzie to jednak najwłaściwszym obowiązkiem samych miast i krajów pospieszyć z kosztami i poczynić przygotowania, które prowadzą do urzeczywistnienia podanej myśli.

3) Reskryptem z dnia 30 maja 1897 l. 11405 zezwala Rada szkolna krajowa na otwarcie klasy przygotowawczej przy tutejszej prywatnej średniej szkole żeńskiej i zatwierdza warunki przyjęcia i plan nauk tej klasy podług wniosku dyrekcji.

VIII.

W ciągu roku szkolnego przystępowały uczennice cztery razy do św. Sakramentów Spowiedzi i Komunii; nadto odprawiły w czasie wielkanocnym trzydniowe rekolekcyje.

Dla podniesienia umysłowego poziomu uczennice i rozszerzenia ich wiadomości nie poprzestał zakład na samej nauce szkolnej, lecz zorganizował i lekturę prywatną, z której uczennice od czasu do czasu musiały zdawać ścisłą sprawę. Nadto zwiedziły uczennice w towarzystwie dyrektora, gospodyni klasy i niektórych nauczycieli katedrę na Wawelu, groby zasłużonych na Skalce, bibliotekę Ja-

giellońską, muzeum Czartoryskich, muzeum Baranieckiego, wystawę obrazów, ogród botaniczny, drukarnię „Czasu“ i kilka większych fabryk.

Nie zapomniano i o sprawie fizycznego rozwoju uczennic. Do tego celu zmierzały prócz regularnych ćwiczeń gimnastycznych w ciągu całego roku, także gry, zabawy i śpiewy w czasie przerw między godzinami nauki szkolnej; prócz tego bliższe i dalsze wycieczki w okolice Krakowa pod przewodnictwem dyrektora, gospodyni klasy i niektórych nauczycieli. W porze zimowej korzystała młodzież z torów łyżwiarskich w towarzystwie rodziców lub odpowiedzialnych nadzorców.

IX.

Zbiory naukowe.

1. Biblioteka

liczyła z końcem roku szkolnego 1896/7 58 dzieł w 91 tomach.

a) z tych zakupiono 15 dzieł,

b) otrzymano w darze 43 dzieł, a mianowicie: od pani Celine Kirkorowej 36, od p. prof. Szarłowskiego 3, od p. Kazimierza Pochwalskiego 1 dzieło.

2. Przybory do nauki geografii.

a) zakupiono:

Mapa Galicyi — ręcznej roboty.

Bamberg: Schulwandkarte von Europa, Politisch.

Bamberg: Schulwandkarte von Europa, Physikalisch.

Bamberg: Schulwandkarte von Asien.

Fees: Schulwandkarte von Africa.

Haardt: Schulwandkarte von Amerika.

Hözl: Zachodnia i wschodnia półkula.

b) otrzymano w darze:

Mapa ogólna Europy (ścienna) w języku polskim, od p. Strumiłły.

H. Kiepert: Graecia antiqua, — od pani Anny Lewickiej.

- E. von Sydów: Wandkarte von Afrika, od p. Anny Lewickiej.
E. von Sydów: Wandkarte von Asien, „ „ „ „
Oestliche und westliche Hälfte von Aequatorial — Africa und die
Forschungsreisen zu Land und Wasser im Jahre 1874—1877
von Henry M. Stanley, od pani Anny Lewickiej.

3. Przybory do nauki historii.

a) zakupiono :

Heck: Mapa historyczna Polski.

4. Przybory do nauki historii naturalnej (zoologii).

a) zakupiono :

Dr. Schubert: Naturgeschichte des Thierreiches in colorirten Bildern mit erläuterndem Text. 8. Auflage.

Dr. M. Flaum: Ciało człowieka czyli wykład poglądowy anatomii człowieka z 10 drzeworytami.

Kośćciec ludzki zestawiony.

22 sztuki osobnych części kościa ludzkiego.

Odnóże królika preparowane w spirytusie.

2 mikroskopy.

b) otrzymano w darze :

Drugi egzemplarz dzieła Schuberta w wydaniu wcześniejszem.

28 sztuk mięczaków, skorupiaków i jamochłonnych w spirytusie,
dar Dra Greffy z Tryestu.

Ryby galicyjskie w 4 kolorowanych tablicach, dar p. Papieskiego.

5. Przybory do nauki rysunków.

a) zakupiono :

Kostka (drewniana).

Płyta „

Czworościan (drewniany).

b) otrzymano w darze :

Podstawa żelazna na figury geometryczne — od p. Jerzego Kühna,
dyrektora szkoły rzemiosł w Warszawie.

Za wszystkie dary dla zbiorów naukowych szkoły składa Dyrekeya Szanownym Dawcom szczerze podziękowanie.

XI.

6. Klasyfikacya uczennic :

a) za I. półrocze

Stopień I. z odznaczeniem otrzymało	12
„ I. otrzymało	13
„ II. „	4
Razem	29

b) za II. półrocze

Stopień I. z odznaczeniem otrzymało	12
„ I. otrzymało	10
„ II. „	1
Do egzaminu poprawczego przeznaczono	3

XII.

Dochody i wydatki szkoły.

A. Dochody.

1. Wpisowe od uczennic	150	złr.	—	ct.
2. Opłata szkolna	2555	„	—	„
3. Od Tow. szkoły gimnazyalnej żeńskiej i innych osób	1265	„	76	„
Razem	3970	złr.	76	ct.

B. Wydatki.

1. Płaca nauczycieli i damy klasowej	2170	złr.	—	ct.
2. Lokal na szkołę	690	„	—	„
3. Usługa	90	„	—	„
4. Opał i wydatki na utrzymanie lokalu	55	„	49	„

5. Urządzenie kancelaryi dyrektora i izby szkolnej	482 zhr. 21 ct.
6. Wydatki kancelaryjne	35 „ 57 „
7. Środki naukowe	149 „ 81 „
Razem	<u>3673 zhr. 08 ct.</u>

Zestawiony przychód w kwocie	3970 zhr. 76 ct.
Z rozchodem w kwocie	<u>3673 „ 08 „</u>
Okazuje pozostałość na rok 1897/8	297 zhr. 68 ct.

Do rodziców i opiekunów.

Wpisy uczennic powakacyjne na rok szkolny 1897/8 odbędą się dnia 30, 31 sierpnia i 1, 2 września w kancelaryi dyrekcji przy ul. św. Jana l. 11, II. piętro.

Równocześnie odbywać się będą egzamina wstępne i poprawcze.

Uczennice nowo do zakładu wstępujące, mają przedłożyć:
a) metrykę urodzenia; *b)* świadectwo szkoły publicznej lub prywatnej, do której uczęszczały; *c)* złożyć wpisowe w kwocie 5 złr. na pomnożenie środków naukowych.

Rodzice i opiekuni zechcą przy wpisie uczennic oświadczyć dyrekcji, czy sobie życzą, aby córki lub pupilki ich były uwolnione od jednego lub obu języków klasycznych.

Do uwolnienia stałego lub chwilowego od gimnastyki potrzebne jest przedłożenie świadectwa lekarskiego.

Nabożeństwo wstępne odbędzie się dnia 3 września, a dnia 4 września rozpocznie się nauka szkolna.

Uwaga. Co się tyczy klasy wstępnej, zwraca się uwagę rodziców i opiekunów na to, co powiedziano w niniejszem sprawozdaniu na stronie 9.

Bronisław Trzaskowski
dyrektor.